

Zaak 2026-040

Datum uitspraak: 7 mei 2026

Uitspraak van het College van beroep voor de examens inzake het geding tussen:

Appellante

en

de Commissie voor de examens van de Open Universiteit, gevestigd te Heerlen, verweerster.

1. Procesverloop

- 1.1 Bij beslissing van 5 februari 2026 (kenmerk: U2026 909/cn2) heeft verweerster aan appellante medegedeeld dat sprake is van (ernstige) fraude bij het afleggen van het tentamen d.d. 26 november 2025 van de cursus PM1012, E-mental health interventies. Verweerster heeft besloten het tentamen ongeldig te verklaren met verlies van drie tentamenkansen. Voorts ontnemt verweerster appellante het recht om tentamens af te leggen voor alle cursussen uit het aanbod van de Open Universiteit gedurende één jaar. Verweerster zal geen vrijstelling binnen een opleiding van de Open Universiteit verlenen op basis van tentamens die appellante gedurende de periode van uitsluiting aflegt aan een zusterfaculteit. Tot slot zal verweerster het instellingsbestuur adviseren te besluiten om appellante uit te schrijven van de opleiding. Als gevolg van deze en de vorige vier ongeldigverklaring zijn de aan appellante toegezonden uitslagbrief van dit tentamen, het cursuscertificaat en het door appellante behaalde bachelor getuigschrift Psychologie niet meer geldig. Appellante dient deze te retourneren. Door de intrekking van het bachelor getuigschrift, is eveneens de toelating tot de masteropleiding ingetrokken.
- 1.2 Verweerster en appellante zijn niet gekomen tot een minnelijke schikking. Appellante heeft per e-mail van 17 maart 2026 aangegeven haar beroep te willen doorzetten, waarna verweerster een verweerschrift heeft ingediend.
- 1.3 Het College heeft de zaak ter zitting behandeld op 7 mei 2026, gelijktijdig met de beroepszaken van appellante met zaaknummers CBE2026-032-034-036-038, waarbij verweerster, vertegenwoordigd door mevrouw prof. mr. A.L.H. Ernes, voorzitter Commissie voor de examens, en mevrouw mr. M.F.R.H. Ruijschop, ambtelijk secretaris van de Commissie voor de examens, via videobelverbinding hebben deelgenomen aan de hoorzitting. Appellante en haar gemachtigde hebben eveneens via videobelverbinding aan de zitting deelgenomen.

2. Overwegingen

Het beroep van appellante

- 2.1 Appellante heeft door middel van één (aangevuld) beroepschrift eensluidend beroep aangetekend tegen vijf fraudebeslissingen van verweerster d.d. 5 februari 2026. Voor zover het beroep van appellante ziet op de beslissing met kenmerk U2026 909/cn2, heeft appellante het volgende aangevoerd.
- 2.2 Appellante betwist de aantijgingen van fraude en is van mening dat de vaststelling van fraude is gebaseerd op interpretaties van waargenomen gedrag (blikrichting, handbewegingen,

aanwezigheid van apparatuur), zonder dat objectief en ondubbelzinnig kan worden vastgesteld dat zij ongeoorloofde informatie heeft geraadpleegd of ingevoerd. Appellante geeft aan dat zij geen ongeoorloofde hulpmiddelen heeft gebruikt en dat er geen informatieoverdracht heeft plaatsgevonden. Appellante heeft ter zitting niet nader willen verklaren wat haar gedragingen tijdens het tentamen volgens haar dan wel behelzen. Appellante heeft volstaan met een verwijzing naar haar zienswijze:

- In haar schriftelijke zienswijze aan verweerster d.d. 1 december 2025 heeft appellante verklaard dat de tweede laptop uitgeschakeld was en niet is gebruikt. Het tweede toetsenbord is niet draadloos, maar gekoppeld aan de tentamenlaptop met een kabel.
- Op 15 januari 2026 heeft appellante mondeling aan de fraudecommissie verklaard dat het nooit de bedoeling is geweest om de regels te overtreden en op enige wijze fraude te plegen.
- Op 17 januari 2026 heeft appellante schriftelijk aan de fraudecommissie verklaard dat nooit gebruik is gemaakt van ongeoorloofde hulpmiddelen, andere apparaten, aantekeningen, websites of communicatie met derden en dat zij het tentamen zelfstandig en eerlijk gemaakt heeft. Appellante erkent dat zij zorgvuldiger had kunnen handelen ten aanzien van de roomscan, de voorbereiding van de tentamenruimte en positie van haar telefoon en zichtbaarheid van andere apparatuur.

Verder heeft appellante aangevoerd dat de tweede laptop bij slechts twee van de vijf tentamens te zien is op het beeldmateriaal.

- 2.3 Volgens appellante staan de aan haar opgelegde sancties niet in verhouding tot de vastgestelde feiten. Appellante benadrukt dat nooit eerder fraude is vastgesteld en dat ook nooit eerder waarschuwingen zijn gegeven. Zij ontving op 5 februari 2026 vijf beslissingen inzake fraude. Had appellante direct na het eerste tentamen waarbij fraude werd geconstateerd een vermoeden van fraude gekregen, dan had zij haar gedragingen die de indruk wekken dat fraude is gepleegd kunnen aanpassen. Nu de tentamens ver in het verleden liggen, kan appellante ook geen bewijs meer leveren dat de gedragingen geen fraude betreffen. Dit had volgens appellante in de sanctie moeten worden meegewogen. Voorts raken de sancties, uitsluiting van tentamendeelname en het advies aan het instellingsbestuur tot uitschrijving van de opleiding, appellante (te) hard.
- 2.4 Appellante betoogt dat zij in totaal vijf fraudebeslissingen op dezelfde dag ontving en dat vanaf de tweede fraudebeslissing al een uitsluiting van tentamendeelname gedurende één jaar werd opgelegd. Daarnaast wordt vanaf de tweede fraudebeslissing geadviseerd aan het College van bestuur om appellante uit te schrijven voor de opleiding. Bij de eerste fraudebeslissing is de sanctie beperkt tot een ongeldigverklaring met verlies van drie tentamenkansen. Daarmee legt verweerster direct vanaf de tweede fraudebeslissing zware sancties op.
- 2.5 Appellante vindt de intrekking van haar bachelor getuigschrift een ultimum remedium dat slechts gerechtvaardigd is bij ondubbelzinnig bewezen ernstige fraude. Het besluit van verweerster bevat onvoldoende motivering ten aanzien van deze intrekking. Voorts voert appellante aan dat het ongeldig verklaren van een tentamen uit de bacheloropleiding tot gevolg heeft dat de toelating tot haar masteropleiding wordt ingetrokken. Door de uitsluiting van tentamendeelname en het ongeldig verklaren van tentamens uit de bacheloropleiding, die appellante opnieuw zou moeten afleggen, loopt appellante twee jaar studievertraging op, hetgeen zij onevenredig acht. Bovendien moet appellante voor meerdere vakken opnieuw collegegeld betalen, wordt haar studieschuld hoger en kan zij later de arbeidsmarkt betreden. Uit het besluit van verweerster blijkt volgens appellante niet dat verweerster deze omstandigheden heeft meegewogen.
- 2.6 Appellante is van mening dat haar handelen door verweerster onterecht is gekwalificeerd als recidive, omdat nooit eerder een fraudevaststelling heeft plaatsgevonden, noch werden eerder aan appellante sancties opgelegd. De fraudebeslissing heeft daarmee geen enkele waarschuwingsfunctie gehad. Ook in dit verband speelt volgens appellante mee dat appellante op één dag vijf beslissingen ontving.

- 2.7 Appellante verzoekt het College haar te doen horen, het beroep gegrond te verklaren, het bestreden besluit te vernietigen en te bepalen dat de proceskosten worden vergoed.

Het standpunt van verweerster

2.8 Verweerster heeft tot taak om de kwaliteit van de tentamens en examens te borgen op grond van artikel 7:12b van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW). Onder verwijzing naar de Instructies in verband met de tentamenzitting (Bijlage 7 van het Examenreglement 2024-2025) en de Onderwijs- en examenregeling (OER) wo-bacheloropleidingen algemeen 2024-2025, is het niet toegestaan om een tweede laptop, toetsenbord of muis voorhanden te hebben en deze dienen uit de tentamenruimte te worden verwijderd. Bovendien moet bij een thuintamen een 360 graden roomscan gemaakt worden. De tweede camera moet zodanig worden geplaatst dat het zij aanzicht van de werkplek wordt opgenomen.

2.9 Verweerster is van mening dat bij het tentamen PM1012 op 26 november 2025 sprake is van fraude in de zin van artikel 2.3.2 lid 1 jo. 2 sub c van het Examenreglement. Bovendien is volgens verweerster sprake van structureel frauduleus handelen en daarom van recidive conform artikel 2.3.4 lid 2 sub a onder V van het Examenreglement. Verweerster voert daartoe het volgende aan:

2.9.1 Door de surveillant zijn de volgende gedragingen geconstateerd:

- er is een tweede laptop aanwezig, die is ingeschakeld;
- appellante maakt een vluchtige roomscan en filmt de ruimte waarin ze zit niet;
- appellante start het tentamen, terwijl ze haar telefoon nog in haar handen heeft;
- appellante toont haar oren en polsen niet;
- de tweede camera is niet correct op het bureaublad gericht;
- in de brillenglazen van appellante is een weerkaatsing van twee ingeschakelde beeldschermen te zien;
- student typt (meermaals), zonder dat er tekst in beeld verschijnt en terwijl dit een meerkeuze-tentamen is;
- student kijkt (meermaals) naar links terwijl ze aan het typen is;
- de verbinding met de tweede camera moet meermaals worden hersteld.

2.9.2 Volgens de fraudecommissie is sprake van fraude bij verschillende tentamens die appellante aflegde. Uit de proctorbeelden van de tentamenafname is op te maken dat er geen volledige roomscan is uitgevoerd en dat de tweede camera niet correct is geplaatst. Appellante beschikt over een tweede laptop en meermaals is zichtbaar en hoorbaar dat appellante typt op een draadloos toetsenbord, zonder dat er input verschijnt op de laptop waarop appellante het tentamen aflegt. Anders dan appellante heeft verklaard, is de fraudecommissie van mening dat het toetsenbord niet is verbonden met de tentamenlaptop en dat de tweede laptop aan staat.

2.9.3 Verweerster heeft screenshots overlegd van het tentamen dat appellante aflegde en hierop is volgens verweerster het volgende te zien:

- er staat een tweede laptop achter de laptop waarop het tentamen te zien is en er zijn meerdere toetsenborden zichtbaar;
- er is een extra muis aanwezig;
- appellante start het tentamen zonder een roomscan te maken of haar oren en polsen te tonen. Appellante is op haar telefoon bezig. Appellante plaatst de tweede camera en checkt deze. Vervolgens plaatst ze de laptop naar achteren;
- appellante typt, maar er verschijnt geen tekst op het scherm. Appellante typt niet op het toetsenbord van de laptop en kijkt naar links, naar de tweede laptop;
- appellante verdwijnt uit beeld, wanneer de telefooncamera uitvalt en appellante verschijnt twee minuten later weer in beeld.

Voor verweerster is buiten redelijke twijfel vast komen te staan dat appellante niet toegestane hulpmiddelen (een tweede laptop, tweede toetsenbord en muis) tijdens de tentamensessie heeft gebruikt en hiermee heeft gefraudeerd. Verweerster

benadrukt dat het gaat om een meerkeuzetentamen, waarbij een antwoord gekozen moet worden en niet getypt hoeft te worden. Verweerster heeft soortgelijke gedragingen vastgesteld bij in totaal vijf tentamens. Verweerster heeft toegelicht dat thuis tentamens achteraf worden bekeken door surveillanten en worden gecontroleerd op basis van steekproeven. Naar aanleiding van een vermoeden van fraude bij een ander tentamen van appellante, werd besloten om eerdere tentamens van appellante terug te kijken.

- 2.10 Verweerster heeft de volgende sancties aan appellante opgelegd:
- 2.10.1 Het tentamen PM1012 d.d. 26 november 2025 is ongeldig verklaard op grond van artikel 2.3.6 lid 1 en lid 2 c van het Examenreglement. Appellante verliest drie tentamenkansen conform artikel 2.3.6 lid 2 sub a van het Examenreglement. De cursus PM1012 wordt afgesloten met (onder meer) het onderhavige tentamen, waarvoor appellante oorspronkelijk op 26 november 2025 is geslaagd met één tentamenkans.
 - 2.10.2 Verweerster ontnemt appellante op basis van artikel 2.3.6 lid 2 sub b van het Examenreglement het recht om tentamen te doen voor alle cursussen uit het aanbod van de Open Universiteit gedurende één jaar.
 - 2.10.3 Verweerster zal weigeren om appellante vrijstelling te verlenen binnen een opleiding van de Open Universiteit op basis van tentamens die zij gedurende de periode van uitsluiting aflegt aan een zusterfaculteit, op basis van artikel 2.3.6 lid 2 sub c van het Examenreglement.
 - 2.10.4 Verweerster zal, nadat definitief op het beroepschrift van appellante is beslist, aan het instellingsbestuur het advies uitbrengen om te besluiten appellante uit te schrijven voor de opleiding, conform artikel 7.12b lid 3 WHW en de Inschrijvingsvoorwaarden van de Open Universiteit.

Omdat vier tentamens die appellante in de bacheloropleiding Psychologie aflegde ongeldig werden verklaard, zijn het bachelor getuigschrift van appellante en haar toelating tot de masteropleiding ingetrokken. Onder verwijzing naar CBHO 2016/257 betoogt verweerster dat zij bevoegd is het getuigschrift in te trekken. Immers is gebleken dat het getuigschrift niet had mogen worden afgegeven, nu appellante tentamens heeft behaald door middel van frauduleuze handelingen.

- 2.11 Verweerster betoogt dat sprake is van recidive, omdat appellante meerdere malen fraude heeft gepleegd bij verschillende tentamens. Appellante ontving bovendien vooraf duidelijke instructies dat het niet is toegestaan om te beschikken over een tweede laptop en dat de roomscan op een juiste manier gemaakt moet worden. Appellante heeft die instructies meermaals genegeerd. Of het nu recidive wordt genoemd of niet, het meermaals plegen van fraude is een verzwarende omstandigheid, aldus verweerster.
- 2.12 Verweerster is van mening dat studievertraging die appellante ondervindt te wijten is aan haar eigen gedragingen bij meerdere tentamens, waardoor geen sprake is van onevenredige sancties. Ten aanzien van de sancties heeft verweerster nog toegelicht dat onregelmatigheden werden geconstateerd (het niet maken van een correcte roomscan, niet tonen van oren en polsen, uit beeld verdwijnen en het incorrect opstellen van de tweede camera). Hoewel deze onregelmatigheden op zich niet leiden tot de vaststelling fraude, zou het gevolg van deze onregelmatigheden ook ongeldigverklaring zijn van het tentamen – met de nuance dat de tentamenkans dan mogelijk wel aan student wordt teruggegeven.

Het oordeel van het College

- 2.13 Het College stelt voorop dat de taken en bevoegdheden van het College niet strekken tot het opnieuw beoordelen van de beslissing van verweerster. Het College toetst of de beslissing voldoende zorgvuldig tot stand is gekomen en of deze voldoende is onderbouwd. Dit brengt met zich mee dat de beslissing van verweerster slechts voor vernietiging in aanmerking komt als deze in strijd is met enige regel van geschreven of ongeschreven recht. Het College is,

toetsend binnen de hierboven aangegeven grenzen, op grond van de gedingstukken en het verhandelde ter zitting en op grond van de door verweerster verstrekte onderbouwing, van oordeel dat de beslissing van verweerster in rechte standhoudt. Dat oordeel berust op de volgende overwegingen.

Ten aanzien van het juridisch kader

2.14 Artikel 2.4.2 van het Examenreglement 2024-2025 bepaalt:

1. *Een onregelmatigheid is iedere gebeurtenis bij een tentamen waardoor het kennen en kunnen van de kandidaat niet kan worden vastgesteld of de kwaliteit van het tentamen of examen niet kan worden geborgd.*
2. *Van een onregelmatigheid is in elk geval sprake wanneer:*
 - a. *Het door een student handelen in strijd met de instructies, vermeld in het cursusmateriaal of de regelgeving die betrekking hebben op de verplichtingen bij het afleggen van een tentamen of bijzondere verplichting, zie hiervoor ook bijlage 7: Instructies in verband met de tentamenzitting.*
 - b. *Het door een student niet volgen van de aanwijzingen/instructies van de surveillant dan wel bij een (digitale) tentamensessie.*
Voorbeelden van het door onder a en b genoemde zijn:
(...)
2. *Voor tentamens welke afgenomen worden middels proctoring:*
 - *Het tijdens de tentamensessie voorhanden hebben van mobiele telefoon(s) (niet zijnde de mobiele telefoon welke fungeert als tweede camera), tablet (niet zijnde de tablet welke fungeert als tweede camera), smartwatch, horloge, armbanden, koptelefoon, headset, andere smart devices, andere apparatuur, niet behorende tot de toegestane hulpmiddelen.*
(...)
 - *Student maakt geen correcte roomscan.*
(...)
 - *Student stelt de tweede camera niet op conform de instructies, waarbij student, de werkplek en het bureaublad duidelijk in beeld moeten zijn*

Bijlage 7 van het Examenreglement bepaalt ten aanzien van tentamens die middels proctoring worden afgenomen:

- De volgende punten zijn van belang tijdens de gehele tentamensessie: Er mogen geen andere hulpmiddelen dan de toegestane hulpmiddelen voorhanden zijn. De hulpmiddelen zoals die zijn opgenomen op de oproepbrief en het voorblad van het tentamen zijn leidend. Zie ook bijlage 8 het Examenreglement. Behoudens de toegestane hulpmiddelen mag een student geen apparatuur voorhanden hebben, behoudens*
- *één computer of laptop,*
 - *één beeldscherm of het beeldscherm van de laptop,*
 - *één toetsenbord of het toetsenbord van de laptop,*
 - *één microfoon of de ingebouwde microfoon van de computer of laptop,*
 - *één muis of de muis van de laptop*
 - *maximaal twee camera's. Eén camera is ingebouwd of bekabeld en andere camera betreft de camera van de mobiele telefoon of van een tablet.*
- Voor de afname van tentamens met proctoring geldt dat de niet toegestane apparatuur en niet toegestane hulpmiddelen voor de start van de tentamensessie uit de ruimte verwijderd dienen te worden dan wel afgedekt dienen te worden. Zie ook bijlage 8 het Examenreglement.*
(...)

- Wanneer het tentamen middels proctoring wordt afgenomen, dient de student gedurende de hele tentamensessie de instructies te volgen, zoals*
(...)
- een 360 graden roomscan te maken, inclusief het tonen van het hele (schone) bureaublad en de ruimte onder het bureaublad, conform de daarvoor verstrekte instructies;*
(...)
 - de niet toegestane apparatuur voor de start van de tentamensessie uit de ruimte te verwijderen dan wel af te dekken;*
(...)
 - de ruimte niet te verlaten en dient hij de hele tijd duidelijk in beeld te zijn, behalve wanneer het legitimatiebewijs en de eventuele hulpmiddelen getoond moeten worden en bij het maken van een roomscan inclusief het (schoon) bureaublad.*
(...)
 - zijn oren en polsen voor de camera te tonen conform de instructies;*
(...)
 - zijn tweede camera zodanig op te stellen, waarbij student, de werkplek en het bureaublad duidelijk in beeld moet zijn*

Uit het document "Voorkom ongeldigverklaring" blijkt:

We geven hieronder eerst in een lijst aan waar je op moet letten en daarna lichten we diverse onderwerpen verder toe:

- Maak tentamen aan een lege tafel, met uitzondering van de toegestane hulpmiddelen*

(...)

- alleen toegestane hulpmiddelen mogen*

(...)

- Tijdens het tentamen goed in beeld blijven, incl. voldoende licht.*

(...)

3. Roomscan

(...)

d) gedeeltelijke roomscan

Er wordt gevraagd om 360 graden in beeld te brengen, dat wil zeggen helemaal rond. En niet alleen naar links en naar rechts (180 graden).

(...)

- i) oren/polzen niet (goed) getoond*

(...)

5. Positioneren tweede camera

(...)

b. Plaats de camera dus zodanig dat als hij ware 'over je schouder' met je meekijkt en je werkplek in beeld brengt: dus schuin achter je. Je werkplek, je beeldscherm en jijzelf moeten goed in beeld zijn.

6. Verdere aandachtspunten:

(...)

g) Meerdere beeldschermen

Je mag maar 1 beeldscherm aangesloten hebben. Extra beeldschermen bij voorkeur tijdelijk uit de ruimte verwijderen of desnoods afdekken met een doek. Als die er wel zijn kunnen ooghoofdbewegingen in die richtingen namelijk verdacht zijn.

2.15 Artikel 2.3.2 van het Examenreglement bepaalt voorts:

Onder fraude wordt in ieder geval verstaan ieder – al dan niet opzettelijk - handelen of nalaten van een tentamenkandidaat welke het vormen van een juist oordeel over zijn kennis, inzicht en vaardigheden geheel of gedeeltelijk onmogelijk maakt en/of het al dan niet opzettelijk beïnvloeden van (onderdelen van) het examenproces met als doel het resultaat van het tentamen te

beïnvloeden. Voorgaande zin is eveneens van toepassing op het aanzetten van andere studenten tot fraude.

2.16 Artikel 2.3.4 van het Examenreglement bepaalt:

(...)

2. Er kan sprake zijn van ernstige fraude in de volgende gevallen:

a. De CvE heeft vastgesteld dat student zich schuldig gemaakt heeft aan fraude en dat er sprake is van verzwarende omstandigheden.

Onder verzwarende omstandigheden wordt in ieder geval verstaan:

(...)

V. recidive.

2.17 Ten aanzien van mogelijke sancties, bepaalt artikel 2.3.6 van het Examenreglement:

1. Indien de CvE tot het oordeel komt dat er sprake is van fraude of plagiaat, wordt altijd geweigerd de uitslag van het desbetreffende tentamen c.q. bijzondere verplichting vast te stellen of wordt het desbetreffende tentamen c.q. bijzondere verplichting ongeldig verklaard, hetgeen schriftelijk aan de student wordt medegedeeld.

2. Voorts kan de CvE de volgende sancties opleggen:

a. Het verlies van een of meerdere tentamenkansen, waarop krachtens de inschrijvingsvoorwaarden recht bestaat.

b. Het aan student gedurende een door de CvE te bepalen termijn van ten hoogste één jaar ontnemen van het recht een of meer bij het besluit aan te wijzen tentamens of bijzondere verplichtingen aan de OU af te leggen.

c. Het weigeren vrijstelling binnen een OU-opleiding te verlenen op basis van tentamens die, gedurende de periode waarin de student is uitgesloten van deelname aan tentamens, aan een zusterfaculteit zijn afgelegd.

(...)

f. Bij ernstige fraude als gedefinieerd in artikel 2.3.5 kan de CvE het instellingsbestuur adviseren te besluiten de inschrijving voor de opleiding van de betrokkene definitief te beëindigen zoals bepaald in art. 7.12b lid 3 WHW en in het Studentenstatuut van de Open Universiteit.

(...)

3. Bij het opleggen van een sanctie wegens geconstateerde fraude houdt de CvE, benevens het bepaalde in lid 2, de regel aan dat de opgelegde sanctie in verhouding staat tot de geconstateerde fraude hetgeen het volgende betekent:

a. Bij een eerste constatering van fraude is de sanctie milder dan bij herhaling van fraude; student wordt dan tevens gewaarschuwd voor de consequenties van herhaling namelijk verzwarende van de sanctie.

b. Fraude in de afstudeerfase resp. bij het afleggen van het examen van een opleiding wordt zwaarder bestraft dan fraude in een eerdere fase van de opleiding.

2.18 Het College overweegt dat de Afdeling ten aanzien van fraude (bijvoorbeeld ECLI:NL:RVS:2023:2963) de volgende maatstaf hanteert:

De Afdeling ziet zich voor de vraag gesteld of de feiten en omstandigheden zoals deze voorliggen de conclusie kunnen dragen dat buiten redelijke twijfel is komen vast te staan dat [appellante] heeft

gefraudeerd. Die vraag beantwoordt zij ontkennend. Uit artikel 6 van het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden volgt dat het bestuursorgaan, in dit geval de examencommissie, moet bewijzen dat in een concreet geval een overtreding is gepleegd. In geval van twijfel moet het bestuursorgaan aan de betrokkene het voordeel van de twijfel gunnen (vergelijk overweging 4.8.3 van het arrest van de Hoge Raad van 15 april 2011, ECLI:NL:HR:2011:BN6324, en de uitspraak van de Afdeling van 10 juli 2013, ECLI:NL:RVS:2013:234).

- 2.19 In CBHO 2016/257 heeft het College van Hoger beroep voor het onderwijs bepaald:

De examencommissie is het orgaan dat op objectieve en deskundige wijze vaststelt of een student voldoet aan de voorwaarden die de onderwijs- en examenregeling stelt ten aanzien van kennis, inzicht en vaardigheden die nodig zijn voor het verkrijgen van een graad. In dat verband is de examencommissie het orgaan dat getuigschriften en diploma's uitreikt ten bewijze dat een opleiding met goed gevolg is afgelegd. Gelet op deze taak en bevoegdheid is de examencommissie tevens bevoegd een getuigschrift of diploma in te trekken indien zij vaststelt dat een student niet aan voormelde voorwaarden voldoet.

Ten aanzien van de gedragingen van appellante

- 2.20 Het College constateert aan de hand van de door verweerster overgelegde screenshots dat:
- een tweede laptop achter de laptop staat waarop het tentamen wordt afgelegd;
 - voor de laptop waarop het tentamen wordt afgelegd een draadloos toetsenbord ligt en naast de laptop waarop het tentamen wordt afgelegd een muis ligt. De tentamenlaptop beschikt zelf ook over een toetsenbord en muis;
 - noch het extra toetsenbord, noch de extra muis met een kabel verbonden is aan één van de twee laptops;
 - de tweede camera (ook bij herplaatsing) niet correct is opgesteld, omdat deze niet het gehele bureaublad in beeld brengt;
 - appellante uit beeld verdwijnt.
- 2.21 Het College constateert dat op de door verweerster overgelegde opnames van het tentamen PM1012 het volgende zichtbaar en hoorbaar is:
- appellante filmt snel links naast zich en filmt haar bureaublad, waarbij zichtbaar is dat een tweede laptop achter de laptop staat waarop het tentamen wordt gemaakt. Deze tweede laptop laat een lichtschijnsel zien waardoor zichtbaar is dat deze is ingeschakeld;
 - er verschijnt een toetsenbord in beeld, dat niet met een kabel aan één van de laptops is verbonden;
 - er verschijnt een muis in beeld, die eveneens draadloos is en niet met een kabel aan één van de laptops is verbonden;
 - appellante filmt rechts van zich en beëindigt de roomscan;
 - appellante start het tentamen op zonder de tweede camera geplaatst te hebben en terwijl ze haar telefoon in haar handen heeft;
 - appellante plaatst de tweede camera en controleert hoe deze gepositioneerd is. De tweede camera brengt niet het gehele bureaublad in beeld. Een kast blokkeert het zicht op het bureaublad;
 - meermaals is te zien en te horen dat appellante typt, zonder dat er input op het beeldscherm van het tentamen verschijnt. Appellante beweegt haar ogen daarbij steeds naar links;
 - de verbinding met de tweede camera valt meermaals weg en appellante verdwijnt daarbij uit beeld.

- 2.22 Het College stelt vast dat bij het onderhavige tentamen in ieder geval sprake is van onregelmatigheden, te weten het voorhanden hebben van niet-toegestane hulpmiddelen, het niet maken van een (correcte) roomscan (appellante brengt immers niet de hele kamer 360 graden in beeld), uit beeld verdwijnen en het niet tonen van oren en polsen. Enerzijds overweegt het College dat verweerster deze elementen noemt in haar beslissing, maar de roomscan, het uit beeld verdwijnen, de positionering van de tweede camera en het niet-tonen van oren en polsen niet als zodanig in de beslissing opvoert als onregelmatigheden. Anderzijds overweegt het College dat appellante in haar zienswijze van 17 januari 2026 erkent dat haar voorbereiding van het tentamen onzorgvuldig is geweest en dat zij zorgvuldiger had moeten handelen in de roomscan, het positioneren van de tweede camera en het verwijderen van niet-toegestane apparatuur uit de kamer. Het College overweegt dat deze omstandigheden alleen al kunnen leiden tot de conclusie dat het tentamen ongeldig verklaard dient te worden, omdat de kennis, inzicht en vaardigheden van appellante niet kunnen worden geborgd door middel van dit tentamen.
- 2.23 Verder is voor het College, toetsend aan de hand van de hiervoor genoemde wet- en regelgeving en jurisprudentie, in samenhang met de beelden van het tentamen, buiten redelijke twijfel vast komen te staan dat sprake is van fraude door de aanwezigheid van niet toegestane hulpmiddelen. Het College baseert dit oordeel op de volgende overwegingen:
- 2.23.1 Uit de beelden van het tentamen blijkt overduidelijk dat appellante een tweede laptop tot haar beschikking heeft, die is ingeschakeld. Op het bureau zijn tevens een draadloze muis en een draadloos toetsenbord aanwezig, hoewel de tentamenlaptop op zichzelf over een muis en toetsenbord beschikt. Zichtbaar en hoorbaar is dat appellante typt, zonder dat er input verschijnt op het beeldscherm waarop zij het tentamen aflegt. Bovendien betreft het een meerkeuzetentamen, waarbij een antwoord geselecteerd moet worden en niet getypt hoeft te worden. Daarmee staat voor het College buiten redelijke twijfel vast dat appellante het toetsenbord gebruikt om de tweede laptop te bedienen. Het College acht aannemelijk dat appellante op deze manier informatie opzoekt tijdens het tentamen, althans staat voor het College vast dat appellante op deze manier informatie kon opzoeken tijdens het tentamen. Het feit dat appellante de positionering van de tweede camera checkt, wijst er voor het College op dat appellante de tweede laptop bovendien doelbewust uit het beeld van de tweede camera houdt.
- 2.23.2 Appellante heeft de aantijgingen van verweerster betwist en aan verweerster c.q. de fraudecommissie verklaard dat de tweede laptop uitstond en dat het toetsenbord met een kabel verbonden is aan de tentamenlaptop. Uit de beelden blijkt dat de tweede laptop wel aan stond en is geen kabel van het toetsenbord naar de tentamenlaptop zichtbaar. Deze verklaring van appellante kan het College dus niet volgen. Voorts heeft appellante ter zitting aangegeven niet verder te willen verklaren over haar gedragingen tijdens het tentamen en verwezen naar haar zienswijze. De zienswijze van appellante geeft voor het College echter geen verklaring voor het typen, zonder dat er input op het beeld verschijnt en zonder dat typen tijdens het tentamen nodig is en plaatst de gedragingen van appellante niet in een ander daglicht.
- 2.23.3 Het College overweegt dat appellante aan de hand van de geldende wet- en regelgeving had kunnen en behoren te weten dat zij geen tweede laptop in de ruimte had mogen hebben, laat staan dat deze ingeschakeld is en bediend wordt door middel van een draadloos toetsenbord en dat hoofdbewegingen in de richting van extra apparatuur in de ruimte als verdacht kunnen worden beschouwd.
- 2.24 Voor wat betreft de kwalificatie ernstige fraude vanwege recidive, overweegt het College dat recidive niet nader is gedefinieerd in het Examenreglement. Daarom zoekt het College voor de definitie van recidive aansluiting bij de gangbare betekenis hiervan, te weten "herhaling van niet toegestaan gedrag"¹. Het College overweegt dat inderdaad sprake is van herhaling van het frauduleus handelen door appellante bij vijf tentamens. De onderhavige beslissing is de vijfde van in totaal vijf fraudebeslissingen tegen appellante, vanwege herhaald en gelijk

¹ In strafrechtelijke zin: <https://www.rechtspraak.nl/juridische-begrippen/recidive>. In algemene zin: Van Dale, waarin als betekenis van 'recidive' onder andere is opgenomen: "opnieuw vervallen in dezelfde zonde, fout"

frauduleus handelen. Gelet op het gegeven dat voor het College buiten redelijke twijfel is komen vast te staan dat appellante fraude heeft gepleegd met niet-toegestane hulpmiddelen en dat soortgelijke gedragingen hebben plaatsgevonden bij vijf tentamens, heeft verweerster deze handelingen terecht als ernstige fraude gekwalificeerd. Het College overweegt bovendien dat, ongeacht de uitleg die wordt gegeven aan de definitie 'recidive', het meermaals frauduleus handelen op zichzelf een verzwarende omstandigheid vormt die kan leiden tot het opleggen van zwaardere sancties.

- 2.25 Een waarschuwing is niet nodig voor de kwalificatie 'ernstige fraude' op grond van artikel 2.3.4. van het Examenreglement. Het College overweegt dat appellante weliswaar op één dag vijf fraudebeslissingen ontving, nadat bij dit tentamen van 26 november 2025 fraude werdesignaleerd en eerdere tentamens van appellante werden teruggekeken, waarna bij al deze tentamens dezelfde frauduleuze handelingen werden geconstateerd. Dit maakt echter nog niet dat eerst een waarschuwing aan appellante had moeten worden uitgebracht. Voor zover appellante hiermee bedoelt dat zij na een waarschuwing nogmaals in de gelegenheid had moeten worden gesteld om tentamen af te leggen, overweegt het College dat appellante door vijf keer dezelfde frauduleuze handelingen te plegen, niet meer het voordeel van de twijfel verdient om nog éénmaal tentamen af te mogen leggen.

Ten aanzien van de motivering van het besluit

- 2.26 Ten aanzien van de motivering van het besluit, overweegt het College dat uit vaste jurisprudentie van de Afdeling, de volgende maatstaf geldt.

ECLI:NL:RVS:2025:1831:

Dat sancties die op grond van artikel 7.12b, tweede lid, van de WHW worden opgelegd voortaan worden aangemerkt als herstelsancties heeft tot gevolg dat daarvoor niet langer de in de Awb opgenomen procedurele vereisten gelden die van toepassing zijn bij bestraffende sancties, zoals de cautie (artikel 5:10a van de Awb). Ook zijn andere in artikel 6 van het EVRM opgenomen (zwaardere) procedurele waarborgen niet van toepassing, zoals het onverwijld in kennis stellen van de aard en reden van beschuldiging in een taal die de beschuldigde verstaat en het recht om niet te worden gedwongen mee te werken aan een eigen veroordeling (nemo tenetur-beginsel).

De Afdeling benadrukt evenwel dat het besluit om een student een herstelsanctie op te leggen moet voldoen aan de eisen die de Awb en de algemene beginselen van behoorlijk bestuur daaraan stellen, in het bijzonder het zorgvuldigheidsbeginsel, het motiveringsbeginsel en het evenredigheidsbeginsel. Het zorgvuldigheidsbeginsel verplicht de examencommissie om voorafgaand aan de beslissing alle feiten en gegevens over de gedraging die aanleiding geeft tot het opleggen van een sanctie en de betrokken belangen te vergaren. Hierbij is ook van belang dat de student die informatie tijdig ontvangt, zodat hij daarop kan reageren. Het motiveringsbeginsel verplicht de examencommissie om kenbaar te maken welke regel is overtreden en te specificeren en te omschrijven hoe de student de overtreding heeft begaan. Het moet voor de student duidelijk zijn waarom de sanctie wordt opgelegd. Het is hierbij aan de examencommissie om te onderbouwen dat een student de regels heeft overtreden.

- 2.27 Het College stelt vast dat de beslissing van verweerster voldoende gemotiveerd is. Aan het zorgvuldigheidsbeginsel is voldaan, nu verweerster door middel van schermopnames de frauduleuze handeling in beeld heeft gebracht, maar ook appellante in de gelegenheid heeft gesteld om haar zienswijze te geven en appellante de mogelijkheid heeft geboden om inzage in de beelden te verkrijgen. Appellante heeft gebruik gemaakt van deze inzagemogelijkheid. Hiermee zijn alle feiten en gegevens, alsmede de betrokken belangen voorafgaand aan de beslissing in kaart gebracht. Verweerster heeft in haar beslissing kenbaar gemaakt welke regel appellante heeft overtreden en gespecificeerd hoe die overtreding is begaan, namelijk door het benoemen van de geconstateerde gedragingen in het besluit.

Ten aanzien van de opgelegde sancties

2.28 Uit ECLI:NL:RVS:2025:1831 volgt voorts:

In het kader van het evenredigheidsbeginsel moet de examencommissie meewegen dat een beslissing op grond van artikel 7.12b, tweede lid, van de WHW, een voor de student belastend besluit is. Naarmate de nadelige gevolgen van de opgelegde sanctie zwaarder zijn voor de student, zal de toetsing aan het evenredigheidsbeginsel intensiever moeten zijn (vgl. de Harderwijk-uitspraak; ABRvS 2 februari 2022, ECLI:NL:RVS:2022:285, onder 7.9-7.10). Deze toets moet in eerste instantie door de examencommissie en het CBE worden verricht. Mocht een student zich met de uitkomst daarvan niet kunnen verenigen, dan kan hij dat in beroep aan de Afdeling voorleggen.

2.29 Uit ECLI:NL:RVS:2026:533 volgt:

De beslissing van 8 december 2025 heeft voor [verzoeker] tot gevolg dat hij op dit moment niet kan deelnemen aan het onderwijs. Daardoor is niet uitgesloten dat hij studievertraging oploopt. Deze gevolgen zijn naar het voorlopig oordeel van de voorzieningenrechter evenwel niet onevenredig in verhouding tot de met de beslissing te dienen doelen.

2.30 Het College stelt vast dat de volgende sancties werden opgelegd:

- 2.30.1 Het onderhavige tentamen van appellante werd op grond van artikel 2.3.6 lid 1 van het Examenreglement ongeldig verklaard. Voorts verliest appellante conform artikel 2.3.6 lid 2 sub a drie tentamenkansen. Dit betekent allereerst dat appellante deze cursus opnieuw zal moeten aanschaffen. Het College acht het redelijk dat nadelige consequenties worden verbonden aan het overduidelijk bewust frauduleus handelen van appellante en dat appellante daadwerkelijk nadeel ondervindt van dit handelen. Het College acht deze opgelegde sanctie dan ook evenredig ten opzichte van het handelen van appellante en overweegt daarbij dat de sanctie op zich licht van aard is. Verder overweegt het College dat matiging van deze sanctie enkel zou kunnen inhouden dat het tentamen ongeldig verklaard wordt, maar dat appellante haar tentamenkans behoudt. Het College weegt hierbij het belang van verweerster om de kwaliteit van tentamens te borgen af tegen het belang van appellante om haar studie voort te zetten, zonder al teveel financiële nadelen. Het College concludeert dat de nadelige gevolgen die appellante noemt, niet maken dat het tentamen waarbij fraude is gepleegd geldig zou moeten worden verklaard, noch dat appellante haar tentamenkans terug zou moeten krijgen.
- 2.30.2 Verweerster ontnemt appellante op basis van artikel 2.3.6 lid 2 sub b van het Examenreglement het recht om tentamen te doen voor alle cursussen uit het aanbod van de Open Universiteit gedurende één jaar. Ten aanzien hiervan overweegt het College dat de onderhavige beslissing de vijfde van in totaal vijf fraudebeslissingen tegen appellante is vanwege herhaald en gelijk frauduleus handelen. Het College overweegt dat uitsluiting van tentamendeelname voor één jaar een zware sanctie is die appellante raakt. Echter, het herhaaldelijk frauduleus handelen en opzettelijk een tweede, ingeschakelde laptop bij de hand te hebben tijdens het tentamen, acht het College zeer verwijtbaar. Er kan niet worden gewaarborgd dat appellante het tentamen op eigen kracht heeft afgelegd en appellante heeft in ieder geval vijf keer getracht het tentamenresultaat te beïnvloeden. Het College acht deze sanctie daarom redelijk en evenredig, zeker gelet op het feit dat appellante uitgesloten is van tentamendeelname en in de periode van uitsluiting nog steeds onderwijsactiviteiten kan volgen.
- 2.30.3 Verweerster zal weigeren om appellante vrijstelling te verlenen binnen een opleiding van de Open Universiteit op basis van tentamens die zij gedurende de periode van uitsluiting aflegt aan een zusterfaculteit, op basis van artikel 2.3.6 lid 2 sub c van het Examenreglement. Het College acht deze sanctie redelijk, gelet op het herhaaldelijk

- frauduleus handelen van appellante. Appellante heeft voorts niet betoogd in welke mate zij nadeel zou ondervinden van deze sanctie.
- 2.30.4 Verweerster zal, nadat definitief op het beroepschrift van appellante is beslist, aan het instellingsbestuur het advies uitbrengen om te besluiten appellante uit te schrijven voor de opleiding, conform artikel 7.12b lid 3 WHW en de Inschrijvingsvoorwaarden van de Open Universiteit. Gelet op het meermaals frauduleus handelen van appellante tijdens haar bacheloropleiding en de voortzetting van deze handelingen bij het eerste tentamen van de masteropleiding, overweegt het College dat dit advies redelijkerwijs aan het instellingsbestuur kan worden uitgebracht door verweerster. Het College overweegt dat verweerster heeft aangegeven dat dit advies pas zal worden uitgebracht wanneer definitief op de beroepschriften van appellante is besloten. Voorts zou uitschrijving in dit concrete geval betekenen dat appellante wordt uitgeschreven van de bacheloropleiding Psychologie, aangezien de toelating tot de masteropleiding reeds werd ingetrokken. Tot slot betreft het hier slechts een advies aan het instellingsbestuur en het instellingsbestuur neemt zelf de beslissing om dit advies al dan niet over te nemen. Het College overweegt dat enkel het uitbrengen van dit advies door verweerster gelet op de omstandigheden gerechtvaardigd is.
- 2.31 De door verweerster opgelegde sanctie kent enkele praktische gevolgen voor appellante, zoals de intrekking van haar bachelor getuigschrift en de toelating tot de masteropleiding. Het College overweegt dat verweerster een getuigschrift mag intrekken, als blijkt dat een student niet voldoet aan de vereiste, kennis, inzicht en vaardigheden die bij dit getuigschrift horen. Het College acht deze intrekkingen dan ook een logisch gevolg van de opgelegde sanctie. Het College overweegt dat appellante de bachelor- en masteropleiding Psychologie volgt, hoogstwaarschijnlijk met het voornemen om een beroep in de zorg te gaan beoefenen. Wat het College betreft, geldt daarbij des te meer dat verweerster de kwaliteit van het afgegeven getuigschrift moet kunnen waarborgen.

Ten aanzien van de verzoeken van appellante

- 2.32 Tot slot gaat het College nog in op de verzoeken in het beroepschrift van appellante, die in de voorgaande overwegingen niet aan bod zijn gekomen.
- 2.32.1 Appellante wenst te worden gehoord. Het College stelt vast dat appellante zowel schriftelijk als mondeling gehoord is, voordat verweerster haar definitieve beslissing nam. Voorts heeft een minnelijk schikkingsgesprek plaatsgevonden tussen verweerster en appellante. Appellante is voorts ter zitting in de gelegenheid gesteld om haar standpunt naar voren te brengen.
- 2.32.2 Appellante verzoekt om een proceskostenvergoeding. Het College overweegt dat op grond van artikel 7:28 Awb geen aanleiding bestaat voor toekenning hiervan, nu het beroep ongegrond werd verklaard.

Conclusie

- 2.33 Het bovenstaande leidt tot de conclusie dat het beroep ongegrond is. De bestreden beslissing blijft in stand en appellante krijgt geen gelijk.

3. Beslissing

Het College

Rechtdoende:

verklaart het beroep ongegrond.

Deze uitspraak is gedaan door mr. C. Drent, plaatsvervangend voorzitter en mr. H.J.M. van Lierop en drs. I.V. Storm-Stevelmans, leden, in aanwezigheid van ondergetekende als plaatsvervangend secretaris.

w.g. de plaatsvervangend secretaris,

w.g. de plaatsvervangend voorzitter,

Mw. R. Nowak

mr. C. Drent

voor eensluidend afschrift,

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'R. Nowak', with a long, sweeping horizontal stroke underneath.

Mw. R. Nowak

Als u het niet eens bent met dit besluit van het College van beroep voor de examens, kunt u binnen 6 weken na de verzenddatum van dit besluit beroep instellen bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (ABRvS), Postbus 20019, 2500 EA Den Haag of via het [webformulier](#). Alle informatie daarover vindt u op de website www.raadvanstate.nl/studentenzaken/.